

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

**DRŽAVNO NATJECANJE IZ POZNAVANJA
KLASIČNIH JEZIKA**

**u kategoriji
LATINSKI JEZIK
za
OSNOVNE ŠKOLE**

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

28			%

II. Gramatika:

12			%

III. Civilizacija:

8			%

Ukupni broj bodova:

48			%

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Gimnazija Pula, Pula

Nadnevak natjecanja: 24. travnja 2008.

PREVEDI TEKST UZ POMOĆ RJEČNIKA!

O prijateljstvu

Sapiens homo faciendarum amicitiarum artifex est. Nam summum bonum hominibus amicitia putanda est. Si quis quaerat, quid amicitia sit, haec respondeam: amicitia est omnium divinarum humanarumque rerum consensio cum benevolentia et caritate. Non potest esse vita vitalis, quae amicitia caret. Quid dulcius est quam habere amicum, quocum de omni re audeas sic disputare ut tecum? Amicitia nullo loco excluditur; nam et secundas res splendiores facit et adversas res communicans leviores. Sapientem vidimus adversus amicos esse benignum, adversus inimicos temperatum; non deest illi in his, quae toleranda sunt, patientia, in his, quae agenda, prudentia. Inimicitiae numquam exercendae sunt, amicitia semper appetenda est. Videte ergo, ne quem offendatis, ne qui homo vobis inimicus sit!

Komentar:

1. **facere amicitiam** – sklopiti prijateljstvo
2. **vitalis** – vrijedan življenja
3. **communico, 1.** – dijeliti
4. **in his, quae..** – u onome što...
5. **inimicitias exercere** – biti u neprijateljstvu
6. **appeto, 3.** – tražiti, željeti

max 28	

PRIJEVOD:

Zadaci:

Gramatika:

1. Napiši ostale stupnjeve priloga i pridjeva u oblicima u kojima se nalaze u tekstu:

pozitiv	komparativ	superlativ
	dulcius	
	splendidiore	
	leviores	

max 3

2. Prepozna i ispiši semideponentni glagol u tekstu i ispiši ga u punom obliku sa značenjem:

_____

max 1

3. Rečenici **Sapiens homo faciendarum amicitiarum artifex est** promijeni broj (sg. u pl. i obrnuto).

_____

max 3

4. Glagolskim oblicima prepozna i navedi ih u konjunktivu imperfekta (isto glagolsko stanje, lice i broj):

	oblik	konj. impf.
excluditur		
sit		
respondeam		
potest		

max 4

5. Dekliniraj upitnu zamjenicu **quis, quid**:

max 1

Civilizacija:

1. Prepoznaj riječ koja ne dolazi iz latinskoga jezika u izrazima koje i danas koristimo:

- a) Globus, Vita, Feral, Gloria
- b) ambulanta, pedijatar, pacijent, doktor
- c) reprezentacija, finale, korner, penal
- d) matematika, formula, plus, minus

max 2	

2. Poveži imena rimskih careva s građevinom po kojoj su poznati:

a) Karakala	1) vila
b) Hadrijan	2) palača
c) Dioklecijan	3) slavoluk
d) Konstantin	4) terme

max 2	

3. Prepoznaj rodbinske odnose navedenih likova iz rimske mitologije i povijesti i napiši što je bio/bila:

- a) Plinije Stariji Pliniju Mlađem _____
- b) Rea Silvija Romulu _____
- c) Tiberije Grakho Gaju Grakhu _____
- d) Venera Vulkanu _____

max 2	

4. Dopuni odgovarajućim prijedlozima latinske izreke:

_____ nos
_____ ovo

max 2	

RJEŠENJA

Prijevod:

Sapiens homo artifex est	Mudar je čovjek umjetnik	1
faciendarum amicitiarum.	sklapanja prijateljstava.	1
Nam summum bonum	Naime najvećim dobrom	1
hominibus amicitia putanda est.	ljudi trebaju smatrati prijateljstvo.	1
Si quis quaerat,	Kad (Ako) bi tko pitao,	1
quid amicitia sit,	što je prijateljstvo,	1
haec respondeam:	ovo bih odgovorio:	1
amicitia est consensus	prijateljstvo je sklad	1
omnium divinarum humanarumque rerum	svih božanskih i ljudskih stvari (svega božanskog i ljudskog)	1
cum benevolentia et caritate.	s dobrohotnošću i ljubavlju.	1
Non potest esse vita vitalis,	Ne može biti vrijedan življenja život,	1
quae amicitia caret.	koji je bez prijateljstva (koji nema prijateljstva).	1
Quid dulcius est quam habere amicum,	Što je slađe nego imati prijatelja,	1
quocum de omni re	s kojim o svakoj stvari	1
audeas sic disputare ut tecum?	se usuđuješ tako raspravljati kao sa sobom?	1
Amicitia nullo loco excluditur;	Prijateljstvo se ni sa kojeg mjesta ne isključuje:	1
nam et secundas res splendiores facit	Naime i sreću čini sjajnijom	1
et adversas res communicans leviores.	I nesreću lakšom dijeleći (je).	1
Sapientem vidimus adversus amicos esse benignum,	Vidjeli smo da je mudrac prema prijateljima dobrotiv,	1
adversus inimicos temperatum;	prema neprijateljima blag;	1
non deest illi	ne nedostaje njemu (= on ima)	1
patientia in his, quae toleranda sunt,	strpljivost u onome što treba podnositi,	1
in his, quae agenda, prudentia.	u onome što treba činiti, razboritost.	1
Inimicitiae numquam exercendae sunt,	Nikada se ne smije biti u neprijateljstvu,	1
amicitia semper appetenda est.	prijateljstvo uvijek treba tražiti (željeti).	1
Videte ergo,	Pazite (pobrinite se) dakle,	1
ne quem offendatis,	da (ni)koga ne uvrijedite,	1
ne qui homo vobis inimicus sit!	da vam nijedan čovjek ne bude neprijatelj!	1

Ukupno 28 bodova

BODOVANJE I POSTOTCI

Prijevod		Gramatika		Civilizacija	
bodovi	%	bodovi	%	bodovi	%
1	1,79	1	2,08	1	3,13
2	3,57	2	4,17	2	6,25
3	5,36	3	6,25	3	9,38
4	7,14	4	8,33	4	12,50
5	8,93	5	10,42	5	15,63
6	10,71	6	12,50	6	18,75
7	12,50	7	14,58	7	21,88
8	14,29	8	16,67	8	25,00
9	16,07	9	18,75		
10	17,86	10	20,83		
11	19,64	11	22,92		
12	21,43	12	25,00		
13	23,21				
14	25,00				
15	26,79				
16	28,57				
17	30,36				
18	32,14				
19	33,93				
20	35,71				
21	37,50				
22	39,29				
23	41,07				
24	42,86				
25	44,64				
26	46,43				
27	48,21				
28	50,00				

Upute:

U ovom testu prijevod nosi 50% uspjeha, dok gramatika i civilizacija nose po 25% uspjeha. Konačni uspjeh natjecatelja dobivamo tako da broj bodova postignutih u prijevodu nađemo u prvom stupcu i pridružimo mu pripadajući postotak, a isti postupak treba primijeniti kod gramatike i civilizacije. Ukupan zbroj postotaka je uspjeh natjecatelja.

Primjer:

Natjecatelj je postigao 20 bodova na prijevodu što iznosi 35,71%, 5 bodova na gramatici što iznosi 10,42%, te 7 bodova na civilizaciji što je 21,88%. Zbroj postotaka, tj. uspjeh natjecatelja, je $35,71 + 10,42 + 21,88 = 68,01\%$.